

ಸಮೂಹ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರಮೋದ್ ಹೆಚ್.ಆರ್* ಮತ್ತು ಪ್ರೊ. ನಿರಂಜನ**

*ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಸಮೂಹ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ರಿ ಮೈಸೂರು.

** ಕುಲಪತಿಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಟಿಮಕ, ಕೋಲಾರ, ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಸಮೂಹ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು.

ಸಾರಾಂಶ: (Abstract)

ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮುದಾಯ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಹಾಗೆ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಕಲಾವಿದನಾದವನು ಸೃಜನಶೀಲನಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಲೆಯು ಒಂದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅಕ್ಷರಶಃ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಇಂತಹ ಕಲೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ವಿಕಾಸ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೊಸ ಹೊಸ ಆಕಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಹವಣಿಕೆಯಲ್ಲೇ ಮುಂದುವರಿಯುವಂತದ್ದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಚಿತ್ರಕಲಾವಿದನಾದವನು ಸದಾ ಚುರುಕಾಗಿ, ಜಾಗರೂಕನಾಗಿಯೂ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವಯುವ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಉಳ್ಳವನೂ, ಪ್ರತಿಭೆಯುಳ್ಳ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತನೂ ಆಗಿರುವುದು ಅತೀ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಂಕುಡೊಂಕಿನ ಹಾಸ್ಯಭರಿತ ತೆರೆಗಳುಳ್ಳ ಹಾಗೂ ಮಾಧ್ಯಮದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿರುವ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ ಚಿತ್ರಕಲೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವುದೇ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳಿಂದ, ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಕುಣಿದಾಡುವ ಸೊಬಗು ಇದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಸಮೂಹ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯಪದಗಳು (Keywords): ಸಮೂಹ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮ, ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳು, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ರೇಖಾಚಿತ್ರ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಚಿತ್ರಕಲಾವಿದನಾದವನು ಸದಾ ಚುರುಕಾಗಿ, ಜಾಗರೂಕನಾಗಿಯೂ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವಯುವ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಉಳ್ಳವನೂ, ಪ್ರತಿಭೆಯುಳ್ಳ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತನೂ ಆಗಿರುವುದು ಅತೀ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ದಪ್ಪನೆಯ ಮೊನೆಗಳುಳ್ಳ ಪೆನ್ಸಿಲ್‌ಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಕುಂಚಗಳಿಂದ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದೇ ರೇಖೆಯು ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತೆಳುಗೆರೆ ಮತ್ತೊಂದುಭಾಗದಲ್ಲಿ ದಪ್ಪಗೆರೆ ತೋರಿಸಬಲ್ಲದು. ಇದರಿಂದ ಒದಗುವ ರೇಖಾಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದೆಡೆ ಭ್ರಷ್ಟನಾದ ಭಾಗ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಹಾಗಿರಲಿ ಮೃದು ಭಾಗಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಒಂದೆರಡು ಗೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜೀವಿಯ ಶರೀರ ಕೃತಿ ಅದು ನಿಂತಿರುವ ಭಂಗಿಭಾವಗಳನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಅದರ ಉತ್ತಮಾಂಗ ಮುಖದ ಭಾವಭಂಗಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿಸುವುದನ್ನು ರೇಖಾಚಿತ್ರಕಾರರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

Please cite this article as: ಪ್ರಮೋದ್ ಹೆಚ್.ಆರ್ ಮತ್ತು ನಿರಂಜನ (2024). ಸಮೂಹ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ. ಪ್ರತಿಬಿಂಬ: ಮಲ್ಟಿಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಕನ್ನಡ ರಿಸರ್ಚ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಐಐಎಂಆರ್‌ಡಿ, 5(4). ಪು.ಸಂ. 78-86.

ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರರು ರೇಖಾಚಿತ್ರಕಾರರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವರ ಚಿತ್ರೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮಾತುಗಾರನು ಅವನ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಹೊರ ಆವರಣದಲ್ಲಿದ್ದು, ಆ ದೃಶ್ಯ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಿಗೂ ನಿಖರವಾದ ಸಂದೇಶ ತಲುಪಿಸುವಂತಿರಬೇಕು. ಹಾಗೂ ಅದು ಒಂದು ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಪ್ರಸಂಗವಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೆ ಒಂದು ಅತಿಶಯವಾದ ಕಾರ್ಯಭಾರ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಬಹುದು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಸೃಷ್ಟಿಕರಿಸುವಂತೆ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅದರ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳು ಸೂಚಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಚಿತ್ರ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಆ ಪ್ರಸಂಗವು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ನೋಡುಗನನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿ ಅದರ ಸಂದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವಂತೆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೊಳೆಯಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ಪಷ್ಟ ದೃಢ ಗೆರೆಗಳು ಅದರಲ್ಲೂ ನಾಲ್ಕಾರು ಗೆರೆಗಳನ್ನೇ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲೂ ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ರಾಜಕೀಯ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಯಾದಿಗಳ ಸ್ಮರಣೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರರು ಒಂದು ಅಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಅದು ತೀರಾ ಸಾಮಾನ್ಯವೆಂಬ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಾ ಚಿತ್ರಿಸುವಾಗ ಕೊಂಕು ನೋಟವಿದೆ. ಅದು ಕೊಡುವ ಸಂದೇಶದಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚು ಮಾತು ಬಿಚ್ಚು ಮಾತು ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ತುಂಬಾ ಚಿಕ್ಕವೇ ಆಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳ ಸಂದೇಶವು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು ಸುದ್ದಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಅತೀ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರಚುರಪಡಿಸುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸೂಜಿ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಹಾಗೆಯೇ ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮದ ಪ್ರಮುಖ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶವೂ ಹೌದು. ಆದರೆ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು ಬೇರೆಯೇ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ರೂಢಿ, ಅವುಗಳ ವಿಭಜನೆಯ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳ ರೂಪರೇಖೆ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ, ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದರು. ಅವುಗಳು ಬೀರುವ ಮಾಹಿತಿಯ ಮೇಲೆ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಬಹುದು. ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳ ಸ್ವರೂಪ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಸಂವಹನವಾಗುವುದರ ಜತೆಗೆ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದ ಜನರನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಹಾಗೆಯೇ ರೂಪಿಸುವುದನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಸಂವಹನವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಸಾಹಸದ ಕೆಲಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಜಕೀಯ ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳದೆ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಳುವುದರ ಜತೆಗೆ ವಿಡಂಬಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ವಿಡಂಬನೆ ಮಾಡುವುದು ಒಂದು ಪರಿಪಾಠ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ದೃಶ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಂತೂ ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರ ಗುಣಾವಗುಣಗಳನ್ನು ಪುರಾಣದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಒಂದು ವಿಪರ್ಯಾಸವೇ ಸರಿ! ಇನ್ನು ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುಟಗಳ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಾನ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಅವುಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳ ಸ್ವರೂಪದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಚಿಕ್ಕ ಗಾತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ದೃಶ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಧ್ವನಿಯನ್ನು, ಅವುಗಳ ಚಿತ್ರದೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಂಗ್ಯಿಸುವ ರೀತಿಯು ಬಹಳ ವಿಶೇಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳದ್ದೇ ಆದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿರುವುದು ಅವುಗಳ

ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರರಿಗೆ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿ ಕೊಡುವ ಕೌಶಲವು ಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಲೋಕಜ್ಞಾನ ಕೌಶಲವೂ ಇರಬೇಕಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು

1. ಸಮೂಹ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.
2. ದೃಶ್ಯ ಮತ್ತು ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕ ಗೆರೆಗಳ ರೇಖೆಯಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂವಹನ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಅವಲಕಿಸುವುದು.
3. ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ವಿದ್ವಾಂಸರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುವುದು.

ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು

ಪ್ರಾಕ್ತನತಜ್ಞ ಮಾರ್ಕ್ ಅಜೆಮಾ ಮತ್ತು ಕಲಾವಿದ ಫ್ಲೋರೆಂಟ್ ರಿವೇರ್‌ವರ ಪ್ರಕಾರ "ಆದಿ ಮಾನವನೇ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕಾರ, 'ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿನ ಚಾವಟ್' ಮತ್ತು ಲಾ ಬಾಮ್- ಲೇಟೋನ್ ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಆದಿಮಾನವನಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿರುವ 'ಪೆಟ್ರೋಗ್ಲಿಫ್' ಅಥವಾ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಿರುವ ಚಿತ್ರಗಳು ಪಂಜಿನಂತಹ ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆ ಆಲುಗಾಡಿದಾಗ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಚಲನೆಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಬಾಬ್ ಮ್ಯಾಂಕಾಪ್ (ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರ)ರವರ ಪ್ರಕಾರ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಆ ಚರಿತ್ರೆಯೂ ಆ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರದ ವಿಷಯವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಮೆರಿಕದ ಲೀಸಾ ಡೊನ್ನೆಲ್ಲಿ ಎಂಬ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರಿರವರ ಪ್ರಕಾರ ಪುರುಷ ಯಾಜಮಾನ್ಯ ಹಾಗೂ ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಲು ತನ್ನ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳನ್ನೇ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 'ಫನ್ನಿ ಲೇಡೀಸ್ ದ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ಗ್ರೇಟಿಸ್ಟ್ ಎಮನ್ ಕಾರ್ಟೂನಿಸ್ಟ್ ಅಂಡ್ ಫೇರ್ ಕಾರ್ಟೂನಿಸ್ಟ್' ಎಂಬ ಕೃತಿ ರಚಿಸಿರುವ ಅವರು ಅದರಲ್ಲಿ 'ದ ನ್ಯೂ ಯಾರ್ಕ್' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಅಮೆರಿಕದ ಮಹಿಳಾ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕಾರರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಲೆ: ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಶಶಿಕಲಾ ಅವರು ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾ, ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎಳೆ ಎಳೆಯಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಈ ಪ್ರಬಂಧವು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತ ಮತ್ತು ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೇಲಾದ ಪ್ರಭಾವಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರೇರಣೆಗಳು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿವೆ, ತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಶೈಲಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಶಶಿಕಲಾರವರು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರ ಚರಿತ್ರೆ: ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು ಭಾರತ, ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳು ಸರಿ-ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವುದು ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಡಾ ಜೆ ಬಾಲಕೃಷ್ಣರವರು ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ ಸಂಕಲನ: ಈ ಆಕರ ಗ್ರಂಥವು ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಜೆಗಳ ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಪುಸ್ತಕದ ತುಂಬಾ ಉದಯವಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಕಟ್ಟಿದವು ನಾವು, ಬೆರೆಯುತ್ತಿದೆ ವಿಶ್ವ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಕಲಾಕೋಶ: ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ರೇಖೆಯಲ್ಲಿರುವ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್ ಮೂಲಕ ಕಲೆಗೆ ಹೊಸ ರೂಪವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಪುರಾತನ ಚಿತ್ರಕಲೆಗೆ ಆಧುನಿಕ ರೂಪ ಕೊಡುವುದು ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕಲೆಯ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮತ್ತು ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು ಹಿನ್ನೆಲೆ

ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳ ಇತಿಹಾಸ

ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಟೂನ್ ಎನ್ನುವುದು ಕಲಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಥವಾ ಸಂವಹನದ ಒಂದು ಚಿತ್ರ ರೂಪ. ಅದು ಬರೇ ರೇಖಾ ಚಿತ್ರ ಅಥವಾ ವರ್ಣ ಚಿತ್ರವಾಗಿರಬಹುದು ವಿಡಂಬನೆಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬಹುದು ಹಾಗೂ ಚಲನೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಅನಿಮೇಶನ್ ಸಹ ಆಗಿರಬಹುದು. ಇಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳಿಲ್ಲದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೇ ಇಲ್ಲವೆನ್ನಬಹುದು. ಸಂಪಾದಕೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳದೇ ಆದ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಎಲ್ಲ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳೂ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕಾರರ ಮೊನಚು ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ಹೃದಯ ವೈಶಾಲ್ಯತೆಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಅವು ತಮ್ಮನ್ನು ಅವಮಾನಗೊಳಿಸುವೆಯೆಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕಾರರನ್ನು ಬಲಿಗೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಇತರ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೀಗಳೆಯುವ ಸುಲಭ ವಿಧಾನಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

16ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿಡಿಸುವ 'ಪ್ಲೆಸ್ಟೋ' ಚಿತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಕಾರ್ಟೂನುಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಂತರ ಅದನ್ನು ಹಸಿ ಗೋಡೆಗೆ ಅದನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಫೆಲ್, ಲಿಯೋನಾರ್ಡೊ ಡಾ ವಿಂಚಿ, ಪೀಟರ್ ರೂಬೆನ್ ಮುಂತಾದವರ 16-17ನೇ ಶತಮಾನದ ಇಂತಹ ರಚನೆಗಳು ಈಗಲೂ ಕಲಾರಸಿಕರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿವೆ. 1843ರವರೆಗೂ ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಟೂನುಗಳೆಂದೇ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

1843ರಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸದನಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದು ನಾಶವಾಗಿದ್ದಾಗ ಅದರ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರವು ಒಳಾಂಗಣ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ, ಮ್ಯೂರಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಕಲಾವಿದರಿಂದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಕಾರ್ಟೂನುಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿತು. ಜನ ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಹಸಿವಿನಿಂದಿರುವಾಗ ಸರ್ಕಾರ ಇಂಥ ಆಡಂಬರದ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದನ್ನು ಲೇವಡಿ ಮಾಡಲು ಹಲವಾರು ಕಲಾವಿದರು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು "ಕಾರ್ಟೂನ್ಸ್" ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಜಾನ್ ಲೀಚ್‌ವರ 'ಕಾರ್ಟೂನ್ ಸಬ್ಜೆಕ್ಟ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಶ್ಯಾಡೋ' ಎನ್ನುವ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ ಸಹ ಇತ್ತು.

ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳ ಮಹತ್ವ

ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳು ತಮ್ಮದೆ ಆದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಸಮೂಹದ ಚಿತ್ರ ಅಥವಾ ಅವರ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಯನ್ನು ಮತ್ತಿತರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಗಮನಿಸಿ ಯಾರ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ನೋವಾಗದಂತೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಸನ್ನಿವೇಶದ ಗಂಭೀರತೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಸಮಾಜವನ್ನು ತಿದ್ದುವಲ್ಲಿ, ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅದರ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಅವರ ಸರ್ವ ಗುಣಗಳ ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕಾಗಿದೆ ಹೇಳುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಡೊಂಕು ರೇಖೆಯಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗಿದ್ದು ಅವು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಇರಬೇಕು ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕಾರರು

ಆರ್.ಕೆ.ಲಕ್ಷಣ್

ಆರ್.ಕೆ.ಲಕ್ಷಣ್ ಅವರು ಭಾರತದ ಖ್ಯಾತ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕಾರರಲ್ಲೊಬ್ಬರು. ಒಳ್ಳೆಯ ಲೇಖಕರಾಗಿಯೂ ಹೆಸರು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕಾರರಾಗಿ ಆಂಗ್ಲಭಾಷಾ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಜನಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 23, 1924 ರಂದು ಮೈಸೂರಿನ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪುರಂನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ತಂದೆ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ. ಇವರ ತಾಯಿ ಸೌಜನ್ಯಮಯಿಯವರು ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಣಿಯವರಿಗೆ ತುಂಬ ಆಪ್ತರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದದ್ದು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೋಡೆ, ನೆಲ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. "ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ ಪದ್ಯ" ಅವರ ಮೇಲೆ ಗಾಢ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತ್ತು. ತಂದೆಯವರು ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಸೇಲಂನಿಂದ ಬಂದು ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜಾ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿದ್ದರು. ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಆರ್. ಕೆ. ನಾರಾಯಣ್ ಇವರ ಅಣ್ಣ. ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎ.ಪದವಿ ಪಡೆದರು.

ಕನ್ನಡದ ಕೊರವಂಜಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಿಂದ ವೃತ್ತಿಬದುಕು ಆರಂಭ

ಕನ್ನಡದ "ಕೊರವಂಜಿ ಹಾಸ್ಯಪತ್ರಿಕೆ" ಯಿಂದ ಲಕ್ಷಣರ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಜೀವನ ಶುರುವಾಯಿತು. ಕೊರವಂಜಿ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ 1967 ರಲ್ಲಿ ಮುಖಪುಟ ಹಾಗೂ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಮುಂದೆ ನಿರಂತರ ದುಡಿಮೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದರು. ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರತಿ 1942 ರ 'ಚಿತ್ರಭಾನು ಸಂವತ್ಸರ'ದ 'ಯುಗಾದಿ ಹಬ್ಬ'ದ ಶುಭದಿನದಂದು ವಾಚಕರ ಕೈಸೇರಿತು. 'ದ ಟನಲ್ ಆಫ್ ಟೈಮ್'- ಏಪ್ರಿಲ್ 1999. ಇದು ಅವರ ಆತ್ಮಕಥನವಾಗಿದೆ.

ಬಿ.ವಿ.ಪಾಂಡುರಂಗರಾವ್

ಬಿ.ವಿ.ಪಾಂಡುರಂಗರಾವ್ ಅವರು 1944ರಂದು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಇನ್ ಮೆಕ್ಯಾನಿಕಲ್ ಎಂಜಿನೀಯರಿಂಗ್ ಪದವಿಯನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಸುಮಾರು 5000 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ 55 ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 120 ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು

ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 45 ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ 10 ಜಾಗತಿಕ ದಾಖಲೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿವೆ. ಮೂರು ಬಾರಿ ಲಿಮ್ಕಾ ಬುಕ್ ಮತ್ತು ಇಂಡಿಯಾ ಬುಕ್ ಆಫ್ ರೆಕಾರ್ಡ್‌ಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡ ಅವರ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳಿಗಾಗಿ 2011ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕಾರ್ಟೂನ್ ಫೆಸ್ಟಿವಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಡಾ.ಎ.ಪಿ.ಜಿ.ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂ ಅವರಿಂದ ಜೀವಮಾನ ಸಾಧನೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. 75 ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ, ಕ್ರಿಕೇಟ್, ಬಾಲ್‌ಬ್ಯಾಡ್ಮಿಂಟನ್, ಚಿತ್ರಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕಾರರಾಗಲು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅತೀ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇರಲೇಬೇಕು, ಹಿರಿಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕಾರರಿಂದ ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುವುದರಿಂದ, ಟೆಲಿವಿಷನ್ ನೋಡುವುದರ ಮೂಲಕ, ಪತ್ರಿಕೆ ಓದುವುದರಿಂದ ಉತ್ತಮ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕಾರರಿಗೆ ಪಾಂಡುರಂಗ ಅವರು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರು ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಿದೆ, ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಮಹಿಳಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕ್ರೀಡೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಒಲವು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.ಅವರು ಬರೆಯುವ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಅಡಿಬರಹದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಚಿತ್ರಗಳೇ ಸಾರಾಂಶ ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತವೆ.

ವಿ.ಜಿ.ನರೇಂದ್ರ

ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಕಾರ್ಟೂನ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರು. ಅವರು ಕನ್ನಡಪ್ರಭ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಕಾರ್ಟೂನ್ ಕಾಲನ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕಾರರು. ಅವರ ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರು ವೆಂಕಟೇಶ್ ಗುಂಡೂರಾವ್ ನರೇಂದ್ರ,ಗುಂಡೂರಾವ್ ಅವರ ತಂದೆಯ ಹೆಸರು ನರೇಂದ್ರ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಂದು ಊರು.

ಇವರು ಶಂಕರ್‌ಪಿಳ್ಳೆ ಅವರ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದ್ದಾರೆ. ಶಾಲಾ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಕಾಲೇಜು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಕೇಟ್ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಹಲವಾರು ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕರ್ನಾಟದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಪದವಿ ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ಉದ್ಯೋಗ ಹುಡುಕಿ ಮುಂಬೈಗೆ ಹೊರ ನರೇಂದ್ರ ಅವರು, ಇಲ್ಲಸ್ಟ್ರೇಟೆಡ್ ವೀಕ್ಲಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಧರ್ಮಯುಗ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಪ್ರೀಪ್ರೆಸ್ ಜರ್ನಲ್‌ನಲ್ಲಿನ ಅವರ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳು ಶಂಕರ್ ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾಗುವಂತೆ ನರೇಂದ್ರ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಶಂಕರ್ ವೀಕ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಾರ ತರಬೇತಿ ಮಾಡಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ ನಂತರ ಅವರನ್ನು ಶಂಕರಸ್ ವೀಕ್ಲಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರು.ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಅವರ ಬದುಕಿಗೆ ತಿರುವು ಸಿಕ್ಕಿತು.

ಬಿ.ಜಿ.ಗುಜ್ಜಾರಪ್ಪ

ಗುಜ್ಜಾರ ಎಂದೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿರುವ ಇವರು ಜಗತ್ತಿನ 100 ಅತ್ಯುತ್ತಮ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಭಾವಚಿತ್ರಕಾರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಚರಿತ್ರೆ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದ ಅವರು ಅದನ್ನು ತೊರೆದು ಲಂಕೇಶ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕಾರರಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ನಂತರ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ/ಡೆಕ್ಕನ್ ಹೆರಾಲ್ಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಪ್

ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಗೆ 14 ವರ್ಷ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಂತರ ಉದಯವಾಣಿ ಮತ್ತು ದೆಹಲಿಯ ಬ್ಯುಸಿನೆಸ್ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡರ್ಡ್‌ಗಳಿಗೆ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಮುದ್ದಾದ ಚಿತ್ರ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಿತ ಆಂಡ್ ಹರ್ ಮ್ಯಾಜಿಕ್ ಶೂಸ್, ಏಶಿಯನ್ ಫ್ಯಾಬಲ್ಸ್ ರೀಟೋಲ್ಡ್ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

**ಸಮೂಹ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು
ಮುದ್ರಣ ಮಾಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು.**

15ನೇಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣಕಲೆ ಆರಂಭವಾಗುವವರೆಗೆ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅಟ್ಟಿ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ರಚಿಸಿ ಒಬ್ಬರ ಕೈಯಿಂದೊಬ್ಬರಿಗೆ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳ ತೀವ್ರ ಹಿನ್ನಡೆಗೆ ಇದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಆತಂಕವಾಗಿತ್ತು. ಮುದ್ರಣಕಲೆ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದ ಮೊದಲ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಗಳ ಅಚ್ಚುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಮರದ ಹಲಗೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಅಚ್ಚುಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸಾವಿರಾರು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದು ಕಷ್ಟವಾಯಿತು.

15ನೇಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿಯ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರನೊಬ್ಬ ಅನಾದಿಯಾಗಿ ನಡೆದು ಬಂದ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣಿನ ಕದನವನ್ನು ಮನೆಯ ಯಜಮಾನಿಕೆ ಯಾರದು ಎಂಬ ಶಿರೋನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮರದ ಹಲಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಕಾಗದದ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯಾಗಿ ಮೊಳವು ಕಾಗದ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಾಗ ನೆರಳು ಬೆಳಕುಗಳು ಕಾಣುವಂತೆ ಅಚ್ಚೊತ್ತಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ಹಾಗೂ ಎರಕಹೊಯ್ಯುವ ಕಲೆಗಳು ಪ್ರವೃದ್ಧಿಯಾದಾಗ ಹಾಫ್‌ಟೋನ್ ಚಿತ್ರಗಳ ಉಪಯೋಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಪೆನ್ಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಇಜ್ಜಲಿನಿಂದ ರಚಿಸಿದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕಾರರು ಬಳಕೆಗೆ ತರಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ಕಾಗದದ ಬಳಕೆಯೂ ಮಿತಿ ಮೀರಿತಾಗಿ ನ್ಯೂಸ್ ಪ್ರಿಂಟ್ ಕಾಗದ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂತು.

ವ್ಯಂಗ್ಯ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಕಲೆ ಈ ಸುಮಾರಿಗೆ ಜನಪ್ರಿಯವಾಯಿತು. ಎರಡೋ ಮೂರೋ ಹತ್ತೋ ಹನ್ನೆರಡೋ ತೆಳು ದಪ್ಪ ಗೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಕಟುವಾಗಿ ವಿಡಂಬಿಸುವ ಪ್ರಚಂಡ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕಾರರು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡರು. ವಿಡಂಬಿಸಿದ ವಿಷಯ ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತೆ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ ರಚಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಚಿತ್ರಕಾರರು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸಮಾಜದ ಏರುಪೇರುಗಳಿಂದಲೇ ಸ್ಫೂರ್ತಿಪಡೆದು, ಅಲ್ಲಿನ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಅನ್ಯಾಯ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿಡಂಬಿಸತೊಡಗಿದರು. ಹೀಗೆ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಟ್ಟ ಕೂಡ ಸಮಾಜದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೇ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದವು
ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು.

ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು ಎಂಬ ವಿಷಯದನ್ವಯ ಇದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಭಾಷೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಜನರನ್ನು ಭಾಷೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಸೆನ್ಸಾರ್ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಓದುಗರ ಆಸಕ್ತಿಗೆ ಅಥವಾ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮಾಲೀಕರಿಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ತಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸಂಪಾದಕರು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು

ಬರೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವುದು ಕಾಣಬಹುದು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳು ಪ್ರಬಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ತುಂಬಾ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವುದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಏನು ಕೊಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಏನನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರರಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಯ ಇಲ್ಲ, ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿಸಬಹುದು.

ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಬರುವ ಪತ್ರಿಕೆಯಾದರೆ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರವು ಒಂದು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಜನರನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು. ವಾರಪತ್ರಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಗಳು ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದರೆ ಅದು ಜನರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಲು ಒಂದು ವಾರ ಅಥವಾ ಹದಿನೈದು ದಿನ ಸಮಯ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಪ್ರತಿ ದಿನದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಾದರೆ ಇವತ್ತು ಬರೆದ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರವು ಜನರಿಗೆ ತಲುಪಲು ಒಂದು ದಿನದ ಸಮಯ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಘಟನೆಯ ನಡೆದ ತಕ್ಷಣ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಜನರಿಗೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಮುಟ್ಟುವಂತ ಕೆಲಸವನ್ನು ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಲತಾಣಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ವಾಟ್ಸಾಪ್, ಫೇಸ್ಬುಕ್, ಇನ್ಸ್ಟಾಗ್ರಾಮ್, ಇತ್ಯಾದಿ ಜಾಲತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಘಟನೆಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮಯವು ಕೂಡ ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಳ ಯಾವುದಾದರೇನು ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲೇ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯ ಮತ್ತು ಪರಿಚಯಿಸಬಲ್ಲ ಸಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂತಹ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಮಾಧ್ಯಮಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಮನೋರಂಜನಾತ್ಮಕ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು

ಒಂದು ಗಂಭೀರವಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಮನೋರಂಜನೆಯ ಜತೆಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಮನೋರಂಜನೆಯ ಜತೆಗೆ ಚಾಟಿ ಏಟು ಕೊಡುವುದು, ಮನೋರಂಜನೆಯ ಜತೆಗೆ ಅಂಕು ಡೊಂಕುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿ ಅದನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕಾರರು ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಜದ ಅಂಕುಡೊಂಕುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಡೊಂಕು ರೇಖೆಯಲ್ಲಿ ತುಸು ರಂಜನೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಹಾಸ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಚಿತ್ರರೂಪವನ್ನಿಟ್ಟು ತನ್ನ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರದ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಂತಹ ಉದಾಹರಣೆ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ಅವರು ಪ್ರಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೇರಿಕೆಯಾದ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕೂಡ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಾರರಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಒದಗಿಸಿತ್ತು. ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮೊಟಕಾಗಿದ್ದರೂ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕಾರರು ದಿಟ್ಟತನ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಧ್ವನಿಯಾಗುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಾರರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ದಿನನಿತ್ಯ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಇಂದು ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳು ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲೂ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳು ವಿವಾದಕ್ಕೊಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಇಂದು ಲಿಂಗಸಮಾನತೆ ಕುರಿತ ಗುಜ್ಜಾರಪ್ಪನವ

ರಚನೆ ಬಹುಪಾಲು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಧ್ಯಮಗಳೂ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಹಾಗೂ ಉದ್ಯಮಶೀಲರ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳು ಅವರ ಹುಳುಕನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಲೇವಡಿ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ಅವರಲ್ಲಿ ನಡುಕವನ್ನೂ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇಸ್ರೇಲ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಬೆಂಜಮಿನ್ ನೇತಾನ್ಯಾಹು ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಡೊನಾಲ್ಡ್ ಟ್ರಂಪ್‌ರವರಿದ್ದ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರವೊಂದು ವಿವಾದ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿ 'ದಿ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ಟೈಮ್ಸ್' ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳನ್ನೇ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿತು. ಇಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳ ಪರಿಚಯವೇ ಇಲ್ಲ, ಮೂರ್ತಿ, ನರೇಂದ್ರ, ಹುಭೀಕರ್ ಮುಂತಾದವರ ನಂತರ ಪ್ರಕಾಶ್ ಶೆಟ್ಟಿ, ಪಿ.ಮಹಮ್ಮದ್‌ವರ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಈಗ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಿ ಕಾರ್ಟೂನಿಗಿಂತಲೂ ಸೀಮಿತವಾಗಿವೆ.

ಇಂದು ಹಿಂದೆಂದಿಗಿಂತಲೂ ಯುವಪೀಳಿಗೆ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಸತೀಶ್ ಆಚಾರ್ಯ, ದಿನೇಶ್ ಕುಕ್ಕುಜಡ್ಡ, ರಘುಪತಿ ಶೃಂಗೇರಿ, ಕಾಂತೇಶ್ ಬಡಿಗೇರ್ ಮುಂತಾದವರು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೇಖೆಗಳಿಗೆ ಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಭಾಕರ ರಾವ್ (ರಾವ್ ಬೈಲ್) ಇಂದು ನಮ್ಮೊಡನಿಲ್ಲ, ಅದರಂತೆ ಮಾಲೂರಿನ ಎ.ಗೋಪಾಲ್, ಪಾಂಡುರಂಗರಾವ್, ಎಸ್. ಪದ್ಮನಾಭ, ಗಣೇಶಯ್ಯ, ಜಿ. ಎಸ್. ನಾಗನಾಥ್, ಜೇಮ್ಸ್ ವಾಜ್, ನಂಜುಂಡಸ್ವಾಮಿ, ವಿಶ್ವನಾಥ್, ಎಸ್. ಎಸ್. ಆನಂದ್, ಶರದ್ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ವೆಂಕಟೇಶ್ ಇನಾಂದಾರ್, ಜಾನ್ ಚಂದ್ರನ್, ಪಂಜು ಗಂಗೊಳ್ಳಿ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಶೆಟ್ಟಿ, ಜೀವನ್ ಶೆಟ್ಟಿ, ಗಂಗಾಧರ್ ಅಡ್ಡರಿ, ರಾಮಧ್ಯಾನಿ, ಶರಣ ಚೆಟ್ಟಿ, ಜಿ.ಎಂ.ಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಶಿವನ್ ಮುಂತಾದ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರರು ಇಂದು ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. (ಈ ಪಟ್ಟಿ ಸೂಚನೀಯವಷ್ಟೇ ಹೊರತು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಲ್ಲ). 1977ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕಾರರ ಸಂಘವನ್ನು ಸಹ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರ ಅಕಾಡೆಮಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಹುದಿನಗಳಿಂದ ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಜಿ. (2020). ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ-ಚರಿತ್ರೆ. ರಘು ಪ್ರಿಂಟ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಮಹಮ್ಮದ್.ಪಿ (2010). ವ್ಯಂಗ್ಯ (ವಿ)ಚಿತ್ರ ಸಂಕಲನ. ಚಿಂತನ ಪುಸ್ತಕ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಪುಂಡಲೀಕ ಕಲ್ಲಿಗನೂರು. (2013). ರಾಜ-ಕೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು. ಕನ್ನಡ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು
- ರಘುನಾಥ ಚ.ಹ. (2010). ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ ವಿಶ್ವರೂಪ. ಪ್ರಕಾಶಕ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ರಾಜ್‌ಶೇಖರ್. ಎಮ್ (2009). ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ. ಅಶ್ವಿನಿ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಸ್ವಾಮಿ, ಕೆ.ಆರ್. (2009). ಕೆ.ಆರ್. ಸ್ವಾಮಿ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು: ಬ್ರಹ್ಮಗಂಟು-ನಗೆ ನೂರಂಟು. ಸಾಗರ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ವಸಂತ ಹೊಸಬೆಟ್ಟು. (2022). ವಾರೆ ವ್ಹಾ..., ಸಾಧನಾ ಮುದ್ರಣಾಲಯ. ಬೆಂಗಳೂರು.